

Sint marte.

Vandaag is het 10 november.

Morgen is het Sint marte, het feest van Sint Maarten.

Vanavond om 7 uur, zal onze sint marteshoeëp worden aangestoken.

Net als bijna alle andere buurten, heeft ook onze buurt, de Steenoven, een eigen sint marteshoeëp.

De afgelopen weken zijn gebruikt om zoveel mogelijk brandbaar materiaal bij elkaar te verzamelen en te versjouwen naar een van te voren aangewezen plek.

De kinderen van de Steenoven halen onder meer heel veel kreupelhout uit de Simonshoekse bossen.

Alle huisgezinnen werken mee.

Alle snoeiafval komt op de hoop terecht.

Op de hoop komt niet alleen hout te liggen.

Alles wat maar enigszins brandbaar is, wordt erop gegooid, tot tractorbanden aan toe.

Van milieuvervuiling hebben we nog nooit gehoord.

Gedurende deze weken "groeit" er een sint marteshoeëp op de Nederweerterdijk, op de Donk, op de Stoep, in de Molenstraat, op de Langstraat, in de Vieruitersten, op de

Er ontstaat tussen deze buurten een soort van wedstrijd.

Namelijk: wie maakt dit jaar de grootste sint marteshoeëp?

Er is veel rivaliteit tussen de verschillende buurten.

Het gebeurt wel eens, dat men bij elkaar, in het donker, het verzameld hout of andere brandbare spullen, weghaalt.

Het is ook wel eens gebeurd, dat een of andere sint marteshoeëp al vóór 10 november vlam vatte.

Hoogstwaarschijnlijk aangestoken door een andere buurt.

Maar vanavond is het dan zover.

Vanavond wordt de sint marteshoeëp aangestoken.

Ik heb mijn lampion al klaar.

Hij is gemaakt van een conservenblik.

Met behulp van een hamer en een spijker heb ik er twee gaatjes in geslagen en daardoor heb ik een stevige ijzerdraad getrokken.

Zo kan ik mijn lampion gemakkelijk met me meedragen en hem vanavond laten rondslingeren.

Om half zeven gaan we op weg.

De sint marteshoeëp staat dit jaar op een akker van ome Lins.

Bert, Leo, Jan en Wiel gaan ook mee.

Zij hebben een kan petroleum bij zich.

Zij mogen zo dadelijk de hoop aansteken.

Om zeven uur heeft iedereen van de Steenoven zich in een grote kring rond de hoop verzameld.

"Sint marte, sint marte,
de koeie hebbe starte."

Bert, Leo, Jan en Wiel zijn er klaar voor.

Zij steken de eerste lucifer aan.

De brandende lucifer houden ze zo dicht mogelijk bij een stel dunne takjes en wat stro.

Van achter hun handen blazen ze heel voorzichtig het vuurtje steeds een beetje groter.

Het vuurtje verspreidt zich snel.

Dan doet de petroleum de rest.

De grotere takken vatten nu ook vlam.

Binnen de kortste keren ontstaat er een geweldig groot, knetterend sint martesvuur.

De vlammen schieten huizenhoog de donkere avondlucht in.

Vonken vuur vliegen en dansen meters omhoog.

Al snel begin je de warmte van het sint martesvuur te voelen.

Ik vul mijn lampion met brandend materiaal.

Dan loop ik een stuk van het vuur vandaan.

Het is hier donker en spookachtig.

Ik neem de lampion in mijn rechterhand.
Ik begin rondjes te draaien, steeds sneller en sneller.
Na enkele rondjes laat ik de lampion los.
Hij vliegt wel tien, twintig meter de lucht in.
De brandende lampion laat een spoor van vonken na.
Na enkele seconden komt hij als een soort roodgloeiende
staartster naar beneden.
Dat geeft een prachtig gezicht.
Je moet met dit lampion slingeren wel voorzichtig zijn.
Je kunt dit alleen doen in het open veld.
Ik amuseer mij geweldig met mijn zelf gemaakte lampion.

Ik zoek de horizon af, om te kijken of ik heel ver weg ergens
nog een andere sint marteshoeëp zie branden.
En jawel hoor!
Ik zie in de verte de rode gloed van de sint marteshoeëp van
de Nederweerderdijk boven de Simonshoekse bossen
uitkomen.
Verder rondkijkend, zie ik dat ook op de Langstraat de sint
marteshoeëp al brandt.

Na een tijdje loop ik terug naar onze sint marteshoeëp.
Ik trek een dikke, zwart geblakerde tak uit het vuur.
Ik sleep de tak een paar meter mee.
Ik laat hem eventjes afkoelen.
Hij mag niet meer gloeien, anders verbrand ik mijn vingers.
Met beide handen pak ik de zwarte tak vast.
Ik laat hem door mijn handen rollen.
Die worden op deze manier lekker zwart.
Dat moet ik net hebben.
Voorzichtig sluip ik weg, de spookachtige duisternis in.
Ik ga op zoek naar een slachtoffer.
Ik ga iemand stiekem besluipen, om die dan zijn gezicht
helemaal in te wrijven met mijn twee zwarte handen.

Je moet er in het donker natuurlijk wel voor zorgen, dat je zelf niet gepakt en ingewreven wordt.

Aan dit elkaar zwart maken, doen zowel de jongens als de meisjes mee en dat maakt het nu juist zo spannend.

Het geheel verloopt wel volgens bepaalde spelregels.

Het zwart moet goed afgekoeld zijn, zodat niemand zijn gezicht kan verbranden en je mag stiekem ook geen zwarte schoensmeer of ander zwart spul gebruiken.

Verder mag je alleen maar iemands gezicht zwart maken.

De meeste kinderen zijn sportief en houden zich hier aan.

Al weet ik, van horen zeggen natuurlijk, dat er vaker wel eens jongens en waarschijnlijk nog vaker meisjes, thuis gekomen zijn, die niet alleen zwarte vegen in hun gezicht hadden.

Zo heeft iedereen plezier rond de sint marteshoeëp.

De kleintjes dicht bij het vuur, in het zicht van hun ouders.

De wat oudere kinderen amuseren zich met hun lampions en met elkaar zwart maken, iets verderop in het schemerduister, niet in het zicht van de ouders.

Bert, Leo, Jan en Wiel houden het vuur goed in de gaten.

De moeders letten op de kleintjes.

De vaders maken een praatje met elkaar.

Tegen negen uur is de sint marteshoeëp grotendeels opgebrand.

De laatste vlammen worden gedoofd.

Bert, Leo, Jan en Wiel gooien scheppen zand op het vuur.

Iedereen gaat op weg naar ome Lins.

Daar krijgt iedereen warme chocolademelk met speculaas.

En onder het genot daarvan wordt er nog een tijdje nagepraat.

Na een half uurtje gaat iedereen naar huis.

Ik loop met vader terug naar opa.

Thuis gekomen was ik mijn gezicht en mijn handen met water en zeep zo goed mogelijk schoon.

Even later lig ik in bed.
Ik denk terug aan de leuke avond.
Ik moet steeds maar aan Wies denken.
"Zou zij zich ook al helemaal gewassen hebben?"

Toch maar goed, dat vele honderden jaren geleden, Sint
Martinus zijn mantel middendoor sneed met zijn zwaard, om
de helft aan een arme bedelaar te geven, die het zo koud had.
Zo kon die bedelaar zich warmen met die mantel.
En wij aan het sint martesvuur.

NOTE: Redactie Weblog Parochie Sint Nicolaas Meijel:

Dit verhaal is afkomstig uit het boek Brokkenpap van Pierre Verheijen en "Sint Marte" is 'n persoonlijk verhaal uit een serie verhalen, welke door Pierre zijn geschreven.

Alle verhalen zijn gebaseerd op ware gebeurtenissen uit zijn jeugd, die hij doorbracht in zijn geboortedorp Meijel. De verhalen schetsen een beeld van de jaren vijftig en begin jaren zestig van de vorige eeuw (1950-1960).